

Ismeretterjesztő műhelyfoglalkozások, mint művelődési forma

Előjáróban*

A Zala Megyei Népművészeti Egyesület pályázott az NCA-nál humán erőforrás fejlesztésre, ekkor keresett meg az elnök asszony, Skrabut Éva és állást ajánlott az egyesületnél. Az első egy évben (2007-től) a szakági nyári táborok lebonyolítása, koordinálása volt a feladatom és az egyesület tagságának továbbképzéseit szerveztem. A horvátországi Csáktornya és a Zala Megyei Önkormányzat együttműködése kapcsán az egyesület több éve járt már a Csáktornyai Karácsonyi Kézműves Vásárra, ahol a rendezvény szervezőjével, az Udruga Međimurske Roke szervezettel alakítottunk ki hosszú távú együttműködést. A Zala Megyei Népművészeti Egyesület mesterség bemutatóval, népművészeti kiállítással és kézműves vásárral mutatkozott be horvát szomszédjaink előtt. A Zalaegerszegi Országos Fazekas- Keramikus Találkozó és Fesztivál szervezése mellett napi kapcsolatot tartottam az egyesület tagságával. Mind az egyesület, mind a saját szakmai életemben mérföldkő volt a Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 pályázati forrás. 2008-ban egyesületünk egy 11 fős konzorcium részeként Kézműves Akadémia címmel 3 éves projektet

dolgozott ki, amelynek részese voltam a tervezéstől a megvalósításig. 2009-től folyamatosan valósultak meg a következő tevékenységek: termékfejlesztési kurzus kézművesek számára, tanúsítványt nyújtó népi játszótér vezetői tanfolyam, OKJ-s fazekas képzés, ismeretterjesztő műhelyfoglalkozás (más néven hobby képzés), nemzetközi ajándéktárgy pályázat, nemzetközi vándorkiállítás, eszközbeszerzés.

A Kézműves Akadémia projekt koordinátora voltam. 2010-ben a Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 kiírásra a korábban már említett Csáktornyai partnerünkkel és a kaproncai *Turistička zajednica grada Koprivnice* szervezettel szövetségben, mint vezető partner pályáztunk, tradicionális nagyrendezvényeink határon átnyúló jelleggel valósultak meg. A horvát projektben projektmenedzserként vettem részt. A Zala Megyei Népművészeti Egyesület alapfeladatait ugyanúgy elláttam, továbbá a zalaszentiváni civil szervezetnek, ahol a pályámat kezdtem, alelnöke lettem. A helyi közösség-szervezési munkát vittem tovább. Interjúkat, cikkeket, híreket közöltem helyi és térségi lapokban.

Mind a szlovén Kézműves Akadémia, mind a horvát CULTUREVIVE c.

projekt folytatására adódott alkalom, kiírásra került a 2. forduló. A Kézműves Akadémia 2. új eleme volt a napközis kézműves oktatás, ami a mai napig szívügyem. 13 vasi és zalai községben működő általános iskolában tanítottunk kiváló népművészek irányításával nemezelést, bőrtárgy készítést, csuhéfonást és gyékénykötést. Ez a projekt a fenntarthatóságra is jó példa, hiszen az első projekt alatt létrehozott szalaszanyag-műhely Élő Műhelynap rendezvénysorozat keretében fogadta a látogatókat, továbbá, mint látványműhely fogadja a mai napig az érkező turistákat. A horvát projektben pedig nagyobb hangsúlyt kapott az elfeledett mesterségek oktatása.

A Zala Megyei Népművészeti Egyesületnek is van ifjúsági szekciója, tagjai régi gyermek táborosaink, szakköri tagok, vannak, akiknek a szülei is kézművesek, ők ebbe az életformába belenevelődtek. Egyesületünk önkéntes fogadó szervezet, 2014-ben hirdette meg először a zalaegerszegi középiskolák számára, hogy közösségi jurta felújító táborba iskolai közösségi szolgálat keretében fogadunk diákokat. Lelkesek voltak, érdeklődők, maximálisan kivették a részüket a munkából. A program sikerét az is bizonyítja, hogy a fiatalokkal a mai napig kapcsolatban vagyunk, még meg sem hirdettük az idei jurta

* Az írás bevezető része Matyasovszky Margit, a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársának a szerzővel folytatott beszélgetése alapján készült.

felújítást, de már most sok érdeklődő telefont, e-mailt kapunk.

Új projektként a Nemzeti Tehetség Program keretében Nemesapáti községben, a Csertán Sándor Általános Iskola alsó tagozatában működtetjük a „népi kismesterségek tehetséggondozó szakkörét”. Az iskolában etnikai oktató-nevelő munka zajlik, kis létszámú osztályokkal. A programban résztvevő gyerekek az alkotás öröme mellett közösségi élmény részesül. Lesz számukra egy olyan hely, ahová jó tartozni. A program eredményeit leprellő kiadvány formájában összegezzük és terjesztjük.

Minden egyes projekthez készül záró kiadvány, melyben a saját tevékenységünket mutatom be. A sajtóval való kapcsolattartás alapelvárás minden projektnél, gyakran nyilatkozom a tv, rádió, a nyomtatott sajtó kérésére. A szakmai közönségnek előadásokat tartok (tartottam Szombathelyen, Zalaegerszegen, Magyar-szerdahelyen, Szlovéniában a projektek eredményeiről).

A 2013-ban elkészült Népi kézműves stratégia kidolgozásához a Hagyományok Háza és a Népművészeti Egyesületek Szövetsége felkérésére „Határ menti együttműködések Zala megyében címmel” készítettem tanulmányt a Jó példák tárába. A teljes stratégia a <http://www.hagyomanyokhaza.hu/nmm/nepikezmuvesstrategia/> oldalon olvasható.

A Zala Megyei Népművészeti Egyesület és ezáltal magam is kötődöm a Nemzeti Művelődési Intézethez. A Nemzeti Művelődési Intézet 2013-ban az elsők között kötött közművelődési feladatellátásra megállapodást a Zala Megyei Népművészeti Egyesülettel, azóta is szerződésben állunk. Az együttműködés keretében a népi kézművesség területén kiállításokat, mesterség bemutatókat, játszóházakat, képzéseket, táborokat, kulturális rendezvényeket, szakmai konferenciákat szervezünk, tanácsadással foglalkozunk.

2014-ben Kiscsósözön, az NMI civil szervezeteknek szervezett szakmai találkozóján jó példákkal prezentálhattuk a feladatellátás keretében végzett tevékenységünket, ahol az Egyesületet képviselve a szálasanyag műhely működtetését mutathattam

be – hagyományörző tevékenységünkön keresztül. A megállapodás maradéktalan teljesítése érdekében színvonalasan végezzük az elvárt feladatokat Skrabut Évával, az egyesület elnökével közösen.

Egyéb együttműködésünk a Nemzeti Művelődési Intézettel a Kapunyi-togató Programban való részvételünk, ahol a rendezvény kézműves bemutatóinak biztosítása a feladatunk. Az Újra öltünk és örökítünk I-II. programban összesen 11 településen indult el hímző szakkör, ahol az egyesület tagjai vállalták a szakkörvezetői feladatokat. Ahogy az első program végén, úgy a most záruló hímző szakkörök anyagát bemutató vándorkiállítás sorozat megvalósítását is egyesületünk bonyolítja le.

„Hobby” képzések – ismeretterjesztő műhelyfoglalkozások

A hobby képzés fogalmát a Kézműves Akadémia című projekt (Szlovénia – Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013) partner szervezetei alkották abból a célból, hogy a kézműves mesterségek, a tárgyalgó népi kultúra hagyományainak tanítására születhessen egy olyan képzési lehetőség, mely átjárhatóságot biztosít a magyar és szlovén résztvevők számára. A kérdéskör körüljárását célozta többek között az a konferencia a szlovéniai Verzejben 2009. november 20-án, ahol a népi kézművesség körébe tartozó középfokú végzettséget adó (OKJ) képzési rendszer vagy tanúsítványt nyújtó képzési rendszer szlovén és magyar sajátosságait, eltéréseit mutatták be. A konferencia konklúziója, hogy a magyar képzési rendszer több lépcsőben és szinten teszi lehetővé népi kismesterségek tanulását, melynek végén a képzés jellegétől függően tanúsítványt vagy bizonyítványt kapnak a hallgatók. Szlovéniában hiányzik a kézműves szakmák kiépített képzési rendszere, így az a fajta elképzelés, hogy a két országból kölcsönösen bekapcsolódhatunk a másik országban történő kézműves oktatásba, nem teljesül-

hetett. Ugyanakkor azt is megállapítottuk, hogy nemcsak Szlovéniában, de Magyarországon is van arra igény nem elhanyagolható mértékben, igaz más-más indíttatásból, hogy az emberek kézműves ismereteket szerezzenek. Ezzel el is érkeztünk a hobby képzés miértjéhez, de mielőtt tovább fejtegetnénk a hobby képzés tulajdonságait, fontos a fogalmak tisztázása, hiszen a hobby képzés, bár nevében hordozza egy képzési forma lehetőségét, mégsem a hagyományos értelemben vett iskolarendszeren kívüli felnőttképzések sorát gyarapítja. Ez az első hallásra kissé magyartalan, idegennek tűnő fogalom életre hívását praktikus okok indokolták. Egy olyan kifejezést kellett alkotni, mely könnyen fordítható idegen nyelvre, így értelmezéskor minden nyelven ugyanarra gondolnak, a kifejezésnek egyértelműen sugallnia kell, hogy ez a képzés csupán nevében képzés, valójában nem szorítható bele a felnőttképzés informális, nemhogy formális keretei közé. Ez a fajta kézműves tudás nem egyenlő egy népi kismesterség elsajátításával, hiszen akkor egy adott mesterség átfogó elméleti és gyakorlati oktatásáról beszélhetnénk. Olyan ismeretátadásról van szó, amely egy konkrét témakörbe tartozik, az is lehet, hogy egy konkrét tárgy elkészítésére leszűkíthető, a lényeg, hogy az ehhez szükséges technikákat és gyakorlati tudást, néprajzi ismereteket el lehessen sajátítani, hogy később otthon, szabadidőben foglalatzkodni lehessen vele. A kulcsszó az imént leírásra került, mert a hangsúly azon van, hogy az egyén a *szabadidejében* önállóan alkotni tudjon. A szabadidőben végzett tevékenységet, mely idő alatt azzal foglalkozunk, ami érdekel minket, amit önként, saját magunk választunk, és örömmel végzünk, hobbynak hívjuk. Hobby képzések alkalmával ismeretterjesztés zajlik a hagyományörzés jegyében, mely a művelődési formák közé bátran besorolható, hiszen a meghirdetett témákon belül komplex ismeretek szerezhetők, amelyek által nem kizárólag a kézügyesség fejlődik, hanem az általános műveltség bővül néprajzi ismeretekkel, a magyar kézműves kultúra története egy-egy szelvények

megismerésével. Igen, ebből a megközelítésből kijelenthetjük, hogy ismeretterjesztés zajlik, ezt mi sem támasztja jobban alá, mint az ismeretterjesztés definíciója: „A társadalom- és természettudományok, a technika elért eredményeit, a művészet értékeit a közönség számára közérthetően, érdekesen, érdeklődést felkeltően teszi hozzáférhetővé. A felnőttek tanulásában, művelődésében nagy jelentősége van. Célja a tudományok népszerűsítése, a tudományosan megalapozott ismeretek terjesztése, az általános műveltségi színvonal emelése, a szakmai ismeretek bővítése, állampolgári ismeretek nyújtása, és a művészi befogadás folyamatának segítése. Kiterjed a gyermekek és ifjak iskolán kívüli, és a felnőttek iskolán túli művelődésére. A képzés és az ismeretterjesztés közé nehezen húzható éles határ. A két tevékenység közötti különbség abban ragadható meg, hogy az ismeretterjesztési folyamat társadalmi kötődései, hagyományai specifikusak és annak végére elsajátított tudás (ismeret) kompetencia nem kerül ellenőrzésre.”

A Zala Megyei Népművészeti Egyesület első alkalommal 2012-ben próbálkozott hobby képzéssel, vagyis ahogy az előbb tisztáztuk, ismeretterjesztő műhelyfoglalkozással. Három népművészeti szakág kapott főszerepet első körben: a faművészet, a nemezelés és a szalmafonás. A műhelyfoglalkozások egymást követő három napon zajlottak, napi 8 órában, vagyis tevékenységenként összesen 24 órában. A résztvevők számát a műfaji eltérések és az előre meghatározott elkészítendő tárgyakhoz rendelt időigény és nehézség miatt eltérő mértékben határoztuk meg. Fafaragás esetében 10 fő, nemezelés esetében 16 fő, szalmafonás esetében 12 fő számára vált lehetővé a foglalkozásokon való részvétel, szakáganként 1-1 oktató vezette a csoportokat. Előképzettségre nem volt szükség, egyedül a 18. életév betöltésének kellett megfelelni, illetve vállalni kellett, hogy mindhárom napon, az elejétől a végéig, abban a csoportban, ahová jelentkezett, részt vesz a foglalkozásokon. A szakágak kiválasztása, illetve azon belül, hogy milyen tárgyak elkészítése kerül oktatásra,

egyrésztől a folyamatosan érkező igények, vagyis a kereslet határozta meg, másrésztől azok a területek élveztek prioritást, ahol sürgető szükség van utánpótlásra, a tudás továbbadására, megőrzésére. Fafaragás tekintetében így került kiválasztásra a faedények készítése (fakanál, csanak, melence, teknő), nemezelés tekintetében a nemezzjátékok (labda, játékállatok, társasjáték kellékei: bábok, dobókocka, tároló zsákok, zsinóros ügyességi játékok, ujjbábok), szalmafonás tekintetében alapttechnikák elsajátításával esőcsiga, szalmavirág, karácsonyfadíszek, aratókoszorú készítése. A foglalkozások elméleti alapozással indultak, ahol az oktatók rövid néprajzi és történeti áttekintést nyújtottak a kiválasztott témában, anyag és szerzőszám ismerettel folytatódott, munkavédelmi előírásokra való figyelem felhívással zárult. Amikor befejeződött az elméleti alapozás, csak ezt követően kezdődött el a gyakorlati munka. A három nap alatt elkészült tárgyakat mindenki haza vihette. A műhelyfoglalkozások lebonyolításához minden oktatónak időütemezés szerinti tematikát kellett kidolgoznia, melyet a résztvevők a képzés első napján kézhez kaptak. Ezt nemcsak azért tartottuk fontosnak, hogy ismertté váljon a vezetők koncepciója, a program követhető legyen, melynek mentén tervezhető a műhelyfoglalkozás, és számon kérhető outputokat határozhatunk meg, hanem hogy a résztvevők később otthon elővéve a tematikát, a tematika mellé kiosztott szakirodalmat, felfrissítsék megszerzett ismereteiket. Ugyanakkor tapasztalat, hogy ha a résztvevők írásos anyagot is kapnak arról, amiben részt vesznek, magasabb presztízsnak ítélik meg az adott tevékenységet. Miután az ismeretterjesztő műhelyfoglalkozások nem minősülnek képzésnek, ahogy az már részletezésre került, bár alapszintű gyakorlati és elméleti ismeretek birtokába jutnak a résztvevők, nem kapnak igazolványt vagy bizonyítványt, ahogy a tanúsítványt nyújtó vagy OKJ-s tanfolyamok végén. Viszont lehetőségünk volt arra, amit egyébként semmi nem tilt, hogy a szervező és a lebonyolító a résztvevők számára igazolást állítson ki arról, hogy milyen ismeretterjesztő

műhelyfoglalkozáson vett részt az illető, mekkora óraszámban és mikor. Ez az áthidaló megoldás tovább növeli a résztvevők számára az ismeretterjesztő műhelyfoglalkozás értékét, hiszen kézzel fogható bizonyítéka van arról, hogy valamit sikeresen teljesített, jól eső érzéssel tölti el, erősíti az önbecsülését, ami fontos része a lelki egészségnek.

A hobby képzés folyamata a három szakágra kivetítve

2012-ben és 2013-ban még további hobby képzésekre került sor, melyek már 3 helyett 6 naposak voltak, így nevezhettük őket hobby hétnek. A műfajok kiválasztása az előbb megismert módszerek alapján történt, ezúttal a szalasananyaghoz kapcsolódó tevékenységek kaptak szerepet. A szalasananyag, mint gyűjtőfogalom, az alapanyagokat foglalja össze, vagyis a csuhét, gyékényt, szalmát és vesszőt. A négy féle alapanyagon keresztül többféle mesterséghez kapcsolódó tevékenység tanítására kerülhetett sor. Ez a csuhéfonás, gyékényszövés és fonás, szalmafonás, kópickötés, kosárfonás. A koncepció annyiban változott az első ismeretterjesztő műhelyfoglalkozáshoz képest, hogy a műfajok között lehetőséget kaptak az átjárásra, minden résztvevő beleszólhatott a 6 nap alatt biztosított tevékenységek mindegyikébe. Szakirodalmat kaptak, de tematikát nem, illetve ezúttal igazolást sem. A 6 nap heti 44 órát jelentett, 2012-ben 19 fő részvételével, 2013-ban 12 fő részvételével. Egy napon 2 vagy 3 műfajban lehetett elmélyedni, ami azt jelenti, hogy 2 tevékenységet tanító napon egy oktatóra 2012-ben elnagyolt számítás alapján 6 vagy 9 ember jutott, 2013-ban műfajonként 1-1 oktató irányítása mellett 6 vagy 3 ember dolgozott. Az oktatók számának növelésénél a szakemberek észrevételét vettük figyelembe, miszerint átlagosan 10 főnél több tanítvány egy oktatóra ne jusson, mivel nem jut elég idő minden résztvevőre, a tudásátadás nem valószínű, hogy a megfelelő színvonalon, ami a foglalkozások lényege lenne.

Faedénykészítés			Nemezzjáték-készítés			Szalmafonás		
Tevékenység	Időkeret	Módszerek	Tevékenység	Időkeret	Módszerek	Tevékenység	Időkeret	Módszerek
1. nap			1. nap			1. nap		
– Rövid történi áttekintés a favájással történő megmunkálással készült tárgyakról.	0,5 óra	Előadás	– Anyagismeret.	1 óra	Előadás	– Szalmafonás története, népszokások, szólások, mondások, szakirodalom ismeretése.	0,5 óra	Előadás
– Anyagismeret.	0,5 óra	Előadás	– Tervek, ötletek labda alapú tárgyak készítéséhez.	1 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Anyagismeret.	0,5 óra	Előadás
– Szerszám és munkavédelmi ismeret, szerszámok élezése, karbantartása.	4 óra	Előadás	– Változatos formájú tömör tárgyak készítése madár, teknős, maci...	6 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Eszközök megismerése, alkalmazása.	1 óra	Előadás, gyakorlat.
– Az alapanyag kiválasztása, előkészítése.	1 óra	Gyakorlat és előadás				– Szív készítése kalászos búzából.	1 óra	Oktató irányításával egyéni munka.
– Fakanál faragása.	2 óra	Oktató irányításával egyéni munka.				– Arató jelvény fonása	2 óra	Oktató irányításával egyéni munka.
						– Karácsonyi angyalkák, virágok, levelek, szárnyak kötése	3 óra	Oktató irányításával egyéni munka.
2. nap			2. nap			2. nap		
– Fakanál faragása.	2 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Mintás nemez tárgyak tanulmányozása.	1 óra	Előadás	– Szalmafonás technikák tanulása.	2 óra	Oktató irányításával egyéni munka.
– Vízmerítő „csanak” anyagának előkészítése, csanak faragása.	5 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Közös és egyéni minta tervezése.	1 óra	Megbeszélés, megfigyelés, egyéni konzultáció.	– Kalászos kötözött angyalkák, madarak készítése.	2 óra	Oktató irányításával egyéni munka.
– Melence anyagának előkészítése, a végleges forma meghatározása.	1 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Gyakorlati munka az egyéni tervek alapján	6 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Esőcsiga alapjának elsajátítása, aratókoszorú megtervezése, egyes elemek jelenléte.	4 óra	Gyakorlat, előadás, tervezés.
3. nap			3. nap			3. nap		
– Melence faragásának gyakorlása.	4 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Az üreges tárgyak készítésének technikája. A bábok fő karaktereinek megfigyelése.	1 óra	Megbeszélés, megfigyelés, egyéni konzultáció.	– Aratókoszorú készítése közösen.	8 óra	Oktató irányításával csoportos munka.
– Teknő anyagának előkészítése.	1 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Az üreges tárgyak készítésének bemutatása, a bábok sablonjának megtervezése.	1 óra	Oktató irányításával egyéni munka.			
– Teknővájás gyakorlása.	3 óra	Oktató irányításával egyéni munka.	– Bábok készítése saját tervek alapján.	6 óra	Oktató irányításával egyéni munka.			

Az ügyesebb hallgatók próbálkozhattak melence készítésével is

Két hobby-hét felépítése szálasanyagokkal

Szálasanyag hobby hét 2012.			Szálasanyag hobby hét 2013.		
Tevékenység	Időkeret	Módszerek	Tevékenység	Időkeret	Módszerek
1. nap			1. nap		
– Néprajzi előadás (gyékényszövés és fonás, kosárfonás, kópickötés).	2 óra	Előadás	– A búzaszalma, mint alapanyag, begyűjtése, tisztítása és tárolása (anyagismeret).	0,5 óra	Előadás
– Szerszámismeret.	1 óra	Előadás	– Szerszámismeret.	0,5 óra	Előadás
– Gyékény előkészítése fonásra.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	3 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Lánc-vetülékes technika gyakorlata, a hímelés menete, toldása. (gyékény)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– A kukorica, mint alapanyag, fajtái, begyűjtése, tisztítása és tárolása, szerszámismeret, technikák ismertetése.	1 óra	Előadás
– Tálca készítése falpra. (vessző)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Edényalátét készítése csuhéból.	3 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Kerek kosáralj készítés. (vessző)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
2. nap			2. nap		
– Az üvegfonás folyamata és gyakorlata, Műhelyrajzok, látványrajzok készítése. (gyékényszövés és fonás)	0,5 óra	Frontális munka, előadás.	– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	4 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Gyékény előkészítése.	0,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kosárka készítése csuhéból.	4 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Az elkezdés folyamata, a fenék készítése többféle módszerrel, az üveg fenekének kialakítása, az üveg oldalának fonása. (gyékény)	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Tálca készítése ovális falpra. (vessző)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Kerek kosáralj készítés. (vessző)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Kerek kosár készítése.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			

Szalmakópicot készít Csizsár Zoltán

A szálasanyag hobby képzés népszerű tevékenysége a kosárfonás

A hobby képzés alatt használati tárgyakat készíthettek a hallgatók

Bánfalvi Andrea gyékényszövést tanul a hobby képzésnek köszönhetően

Szálásanyag hobby hét 2012.			Szálásanyag hobby hét 2013.		
Tevékenység	Időkeret	Módszerek	Tevékenység	Időkeret	Módszerek
3. nap			3. nap		
– A gyékény megmunkálásának folyamata szövéssel.	0,5 óra	Frontális munka, előadás.	– Néprajzi előadás gyékényszövés és fonásról.	1 óra	Előadás
– A ceruzatartó és a tápai deákszatyor szövésének folyamata és gyakorlata. (gyékény)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Gyékény előkészítése szövéshez.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Tálca készítése ovális faalpra. (vessző)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kópic (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Kerek kosár készítése. (vessző)	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Edényalátét készítése csuhéból.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Kópic (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kosárka készítése csuhéból.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– A szalma, mint alapanyag, fajtái, begyűjtése, tisztítása és tárolása (anyagismeret).	0,5 óra	Előadás			
– Szerszámismeret.	0,5 óra	Előadás			
– Szív készítése kalászos búzából.	0,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Arató jelvény fonása.	0,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Karácsonyi angyalkák, virágok, levelek, szárnyak kötése.	0,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– A kukorica, mint alapanyag, fajtái, begyűjtése, tisztítása és tárolása, szerszámismeret, technikák ismertetése.	0,5 óra	Előadás.			
– Edényalátét készítése csuhéból.	0,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
4. nap			4. nap		
– A szalmafonás technikái.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Az üvegfonás folyamata és gyakorlata, Műhelyrajzok, látványrajzok készítése. (gyékényszövés és fonás)	0,5 óra	Frontális munka, előadás.
– Kalászos kötözött angyalkák, madarak készítése.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Gyékény előkészítése.	0,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Esőcsiga alapjának elsajátítása, aratókoszorú megtervezése, egyes elemek jelentése.	1 óra	Bemutató, egyéni munka; Előadás; Közös tervezés.	– Az elkezdés folyamata, a fenék készítése többféle módszerrel, az üveg fenekének kialakítása, az üveg oldalának fonása. (gyékény)	3 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Kópic (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kópic (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	4 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– A edényalátét készítése csuhéból.	1,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Kosárka készítése csuhéból.	1,5 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			

Hobby képzés keretében szalmafonással ismerkednek a hallgatók

Szélasanyag hobby hét 2012.			Szélasanyag hobby hét 2013.		
Tevékenység	Időkeret	Módszerek	Tevékenység	Időkeret	Módszerek
5. nap			5. nap		
– Aratókoszorú készítése közösen. (szalma)	3 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	4 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– A gyékény megmunkálásának folyamata szövéssel. A gyékényszövés fajtái. A szövőszék részei. A ceruzatartó és a tápai deákszatyor szövésének folyamata és gyakorlata.	2 óra	Frontális munka-előadás, gyakorlati bemutatás, egyéni munka, irányított tanulás, tervezés.
– A edényalátét készítése csuhéból.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Megfelelő anyag előkészítése, gyékényszövés folyamata.	2 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.
– Kosárka készítése csuhéból.	1 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.			
– Ceruzatartó készítése csuhéból.	1 óra				
6. nap			6. nap		
– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	4 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.	– Kópica (Szakajtó, kenyértartó, tojástartó) készítése.	4 óra	Egyéni munka, irányított tanulás.

A felsorolt változtatások azért történtek, hogy lássuk, mit eredményez, ha a foglalkozások képzés jellegén enyhítünk, a szabad művelődési forma jellegét erősítjük.

A szabad művelődési forma jellemzően egyik esetben sem esett csorba, sőt az ismeretterjesztő műhelyfoglalkozások közösségformáló erejéhez sem fér kétség, ahogy az emberekre gyakorolt pozitív irányú pszichés

hatásaihoz sem. Éppen ezek azok az okok, amelyek miatt ezt a fajta művelődési formát nem lenne szabad elhanyagolni, fontos lenne minél több ehhez hasonló lehetőséget biztosítani.

A két forma közötti különbséget abban lehet látni, hogy amikor a résztvevők már az érkezőkor kezhez kapták a tematikát, hangsúlyozottabban megjelent a képzési jelleg. Egyetlen tevékenység megtanulása esetén

az aktív részvétel jobb eredményt hozott. A többféle lehetőség sokakat nem ösztönözött kintartásra. Ha nem sikerült valami elsőre jól, inkább átnyergeltek egy másfajta tevékenységre. Az is előfordult, hogy a tevékenységekbe csak belekaptak, így egyiket sem tanulták meg. Ennek egyenes következménye, hogy otthon a hiányosságok miatt, nem valószínű, hogy önállóan is képesek dolgozni. Több oktató biztosítása sem tudta ezt a tendenciát befolyásolni, még akkor sem, ha egy oktatóra kevesebb hallgató jutott. Az első ismeretterjesztő foglalkozásnál egy-egy oktatónál 10, 12, 16 hallgató dolgozott, mégis eredményesebb volt a tudásátadás, ami megmutatkozott a produktumok számában és a kivitelezés minőségében. Mint minden területen a szakmában, az oktató személye itt is hangsúlyosan fontos.

A tapasztalatokat figyelembe véve megállapítható, hogy kedvelt ez a művelődési forma, számos pozitívuma mellett elvitathatatlan előnye, hogy különböző társadalmi rétegeket képes megszólítani és képes közösségeket generálni.

Álljon itt még zárásképpen Skrabut Éva, a Zala Megyei Népművészeti Egyesület elnökének 2014 decemberi fejlesztési javaslata:

Életkép a gébárti Kézművesek Háza udvarán zajló oktatásról

Az ismeretterjesztő műhelyfoglalkozások tapasztalatainak alkalmazása a Zala Megyei Népművészeti Egyesület megyei közművelődési feladatellátásához

Az ismeretterjesztő 24 órás műhelyfoglalkozási program az intenzív, egy kézműves szakág hagyományai iránt figyelemfelkeltő jellegű, konkrét tematikus és módszertani segítséget nyújt. A három napos intenzív szakmai együttlét és képzés arra is kísérlet lehet, hogy a kistelepülések felnőtt lakosságával megismertessük a nagyobb településeken már megszokott alkotótábori művelődési forma élményt.

Helyi kézműves hagyomány tanítása 3 napban

1. A zalai kistelepülések specifikus körének felmérése, a helyi néprajzi értékek, hagyományok és érdeklődés alapján.
2. A helyi hagyományok iránti érdeklődés felkeltése ismeretterjesztő, kézműves képzés formájában.
3. A képzés intenzív jellege miatt, a nyári 3 napot igénybevevő

Dala Hajnalka Újra öltünk, örökítünk, Radamos

rendezvény előkészítése alapos felmérést igényel a résztvevők körét illetően.

4. A helyi IKSZT vezetőre vagy a civil közösségekre építve megtalálni és összehozni a gyermek-, ifjúsági-, asszony-, férfi befogadó csoportot.

5. Az egyesület eddigi témakáinak és módszereinek felhasználása.

6. Témajavaslatok kidolgozása, preferálva a háziipari tevékenység területeit.

7. Konkrét települések megkeresése.

8. A települési partnerekkel a végleges program kidolgozása.

9. Ismeretterjesztő, hagyományörző képzés lebonyolítása.

10. Tapasztalatok feldolgozása, helyi elemzések készítése.

Horváth Éva nemezeli ülőpárnát készít

DALA HAJNALKA művelődésszervező diplomáját Szombathelyen, a Berzsényi Dániel Főiskolán szerezte. Zalaszentivánon az ifjúsági és kulturális célú civil szervezetnél nonprofit referens, a MOBILITÁS Ifjúság Program 2000-2006 keretében 1 éves időkeretben 100 %-os finanszírozású projektet vezet (helytörténeti fotókiállítás; falusi élethez kötődő hagyományörző rendezvények: Szüreti Murci Fesztivál, Pünkösdi Királyválasztás, szentivánéji boszorkányválasztás; egészségnapok – a környező település lakosságának is; költséget napi versmondó verseny, ismeretterjesztő előadások; környékbeli bortermelőknek minősítő borverseny). Emellett könyvtárosként dolgozik a településen. Következő munkahelye a zalaegerszegi Zala Megyei Művelődési Központ, a Zalai Amatőr Művészeti Fesztivál szervezésével, az amatőr előadó művészeti szakterület koordinálásával foglalkozik. Lakóhelyén (Zalaszentiván) önkormányzati képviselő. A Pécsi Tudományegyetemen szociológia szakot végez. Mint pályázattíró, profitorientált cég dolgozója. A Nadrai Lászlóné vezette Zala megyei ifjúsági kutatásban (2006), mely az ifjúsági korosztályba tartozó fiatalok művelődési szokásait mérte fel, 10 zalai község ifjúsági klubjaiban kérdőívet, interjúkat, készít esettanulmányt. Szociológiai témájú esettanulmányt készít a Zalai Falvakért Egyesület felkérésére. A vidékfejlesztésnek –LEADER források, HACS-ok – köszönhetően visszakérül Zalaszentivánra, a jegyzőséghez tartozó négy település vidékfejlesztési pályázatait sikerrel írja meg (új utcanev táblák a településeken, középületek újultak meg, új berendezések a művelődési színterekbe, faluházakba). (A szakmai út folytatása az írás elején olvasható, Előjáróban címmel, mely a szerző szakmai előtörténete.)